

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ORGANIZACE EVROPSKÉHO SOUDNICTVÍ

Autor práce: Vladimíra Jirásková

Studijní obor: Regionální studia

Forma studia: Prezenční studium

Vedoucí práce: Mgr. Petra Černíková

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Petře Černíkové za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce

Obsah

1. Úvod	7
2. Evropský soudní dvůr	10
2. 1 Založení ESD.....	10
2. 2 Organizace	10
2. 2. 1 Generální advokáti.....	11
2. 2. 2 Volba soudců a generálních advokátů	11
2. 2. 3 Způsob fungování.....	12
2. 3 Úkoly Evropského soudního dvora	12
2. 4 Judikatura Evropského soudního dvora.....	13
2. 4. 1 COSTA V. ENEL	14
2. 4. 2 VAN GEND EN LOOS.....	15
2. 4. 3 MOSER	16
2. 4. 4 HAUER	16
2. 4. 5 STAR FRUIT	17
2. 4. 6 DASSONVILL.....	18
2. 4. 7 CASSIS DE DIJON.....	19
3. Soud prvního stupně	20
3. 1 Vznik Soudu prvního stupně	20
3. 2 Typy řízení.....	20
3. 3 Organizace	21
3. 4 Průběh soudního řízení Soudu první instance	21
3. 5 Průběh soudního řízení obecně.....	22
4. Zahájení řízení před Soudním dvorem	22
4. 1 Písemná část.....	22
4. 1. 1 Řízení o předběžných otázkách	22
4. 1. 2 Přímé žaloby	22
4. 1. 3 Přípravná opatření a zpráva k jednání.....	23
4. 2 Ústní jednání.....	23
4. 3 Rozhodnutí.....	24
4. 3. 1 Rozsudek	24

4. 3. 2 Usnesení.....	25
4. 3. 3 Stanovisko	25
4. 4 Zvláštní řízení	25
4. 4. 1 Řízení zakončené odůvodněným usnesením	25
4. 4. 2 Zrychlené řízení.....	25
4. 4. 3 Řízení o předběžných opatřeních	26
4. 4. 5 Náklady řízení	26
4. 4. 6 Jazyk řízení.....	26
4. 4. 7 Pravomoci	27
4. 5 Jednotlivé druhy řízení	27
4. 5. 1. Řízení o předběžné otázce	27
4. 5. 2 Žaloba pro nesplnění povinnosti.....	28
4. 5. 3 Žaloba za neplatnost	28
4. 5. 4 Žaloba za nečinnost.....	29
4. 5. 5 Žaloba o náhradu škody	29
4. 5. 6 Žaloby zaměstnanců	29
4. 5. 7 Opravný prostředek.....	29
4. 5. 8 Přezkum	30
5. Soud pro veřejnou službu	30
5. 1 Organizace	31
5. 2 Řízení.....	32
5. 2. 1 Písemná část řízení.....	32
5. 2. 2 Ústní část řízení	33
5. 2. 3 Náklady řízení	33
5. 2. 4 Smírné narovnání sporů.....	33
5. 2. 5 Řízení o předběžném opatření	33
5. 2. 6 Jazykový režim.....	34
6. Organizační úprava de lege ferenda a de lege lata.....	34
6. 1 Organizační úprava soudnictví de lege lata.....	34
6. 2 Organizační úprava soudnictví de lege ferenda	34
7. Organizace jiných mezinárodních soudů	35
7. 1 Mezinárodní trestní soud	35
7. 1. 1 Cíle mezinárodního trestního soudu	35

7. 1. 2	Jurisdikce Soudu	35
7. 1. 3	Přehled aktuálních činností ICC	36
7. 1. 4	Složení a správa Mezinárodního trestního soudu	37
7. 2	Mezinárodní soudní dvůr.....	39
7. 2. 1	Zřízení MSD	39
7. 2. 2	Složení Mezinárodního soudního dvora.....	40
7. 2. 3	Soudní pravomoci	40
7. 2. 4	Senáty	40
7. 2. 5	Současné složení	41
7. 3	Evropský soud pro lidská práva	41
7. 3. 1	Zřízení Soudu pro lidská práva	41
7. 3. 2	Plénium Soudu.....	42
7. 3. 3	Soudci	42
7. 3. 4	Projednávání případů.....	42
7. 3. 5	Podmínky přijatelnosti stížností	43
7. 3. 6	Soudci zpravodajové	44
7. 3. 7	Vliv Soudu.....	44
7. 4	Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod	44
7. 4. 1	Práva zaručená Úmluvou	45
7. 4. 2	Ochrana základních práv	45
	Závěr.....	46
	Seznam použité literatury	47
	Seznam vysvětlivek	50
	ABSTRAKT.....	51
	ABSTRACT.....	52

1. Úvod

Dobře fungující justice je základem dobrého fungování státní moci. Když nebude fungovat justice, nebude fungovat prosazování práva. Když nebude fungovat prosazování práva, nebude dlouhodobě fungovat stát. Právní úprava – současná evropská – je nedokonalá (není možné, aby bylo pamatováno na všechny eventuality). Proto je důležité, aby soudnictví fungovalo a reagovalo na aktuální potřeby vzniklé mezerami v právní úpravě čímž naplňovalo princip právního státu, že se každý dovolá spravedlnosti.

Evropské společenství představuje novou formu supranacionálního právního společenství, které má právní subjektivitu. Podle uznávaného názoru má právo vytvořené jejími orgány přednost při aplikaci před národním právem – v zásadě i před právem ústavním – a tím se ve stále větším rozsahu dotýká práv a oprávněných zájmů jednotlivých občanů EU.

Pravomoci Evropského společenství se v průběhu desetiletí neustále rozšiřovaly. Stále více evropských norem nahrazuje nebo modifikuje národní předpisy. S ostatními mezinárodními organizacemi je Evropské společenství z těchto důvodů velmi omezeně srovnatelné.

Evropské soudnictví představuje rozsáhlý systém soudní ochrany při aplikaci evropského práva. Tento systém nezajišťuje jenom subjektivní právní ochranu jednotlivým občanům Evropské unie, ale zaručuje právní ochranu i orgánům Společenství, členským státům a dalším subjektům.

Podle základních smluv je základní úloha v systému právní ochrany svěřena Evropskému soudnímu dvoru a Soudu prvního stupně. Veškeré judikativní úkoly Společenství jsou obecně svěřeny Evropskému soudnímu dvoru.

Funkce evropského soudnictví zasahuje i do právních systémů členských států, jejichž soudní systémy a právní řády výrazně ovlivnilo.

Na rozdíl od vnitrostátních procesních řádů, které slouží jako obvykle jediný pramen práva pro řízení před soudy, neexistuje v evropském soudnictví jednotná

kompaktní struktura procesních předpisů. Procesněprávní normy jsou jak v primárním, tak v sekundárním zákonodárství.

Základním předpisem jsou zakládací smlouvy Společenství. Podle článku 220 Smlouvy o založení Evropského společenství zajišťují Evropský soudní dvůr a Soud prvního stupně v rámci svých pravomocí dodržování práva při provádění a výkladu této Smlouvy.

Přímo z tohoto článku přitom vyplývá, že smlouva, tedy primární právo Společenství zcela spadá pod soudní pravomoc Evropského soudního dvora.

Zvláštní význam mají evropská základní práva, která jsou i bez výslovného zakotvení všeobecně uznávána a zaujímají ve výkonu soudní moci Evropským soudním dvorem dominantní pozici.¹

Ve své práci se zaměřím na to, jak fungují evropské a národní soudy a jaké jsou vztahy mezi nimi navzájem. Dále budu srovnávat fungování soudů Evropské unie a jiných mezinárodních soudů.

Za cíl své bakalářské práce jsem si vytyčila zjistit, jak je organizováno a jak funguje evropské soudnictví.

V první kapitole, kterou jsem pojala jako úvod, trošku představuji justici, Evropské společenství a evropské soudnictví.

Druhá kapitola mé práce pojednává o Evropském soudním dvoru. O jeho založení, organizaci, vysvětlení, kdo jsou generální advokáti, jak se volí oni a soudci ESD. Dále jsem popsala úkoly Evropského soudního dvora a některé jeho judikáty.

Ve třetí kapitole jsem se zaměřila na Soud prvního stupně. Jak vznikl SPS, jaké jsou typy řízení, jak je Soud prvního stupně organizován a jak probíhá soudní řízení.

¹ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Organizace justičního systému*. 1. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. s. 334-338

Obsahem čtvrté kapitoly je zahájení řízení před Soudním dvorem. Popisují zde řízení o předběžných otázkách, přímé žaloby, zvláštní řízení a např. žalobu pro nesplnění povinnosti nebo žaloby zaměstnanců.

Pátá kapitola přibližuje organizaci a řízení Soudu pro veřejnou službu.

V předposlední kapitole vysvětlují pojmy organizační úpravy *de lege lata* a *de lege ferenda*.

Poslední kapitola se zabývá organizací jiných mezinárodních soudů. Do této sedmé části jsem zahrnula Mezinárodní trestní soud, jeho cíle, judikaturu, přehled aktuálních činností a složení MTS, dále Mezinárodní soudní dvůr a jeho zřízení, senáty a soudní pravomoci a v neposlední řadě Evropský soud pro lidská práva. Zmiňuji se zde i o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

Svoji práci ukončuji závěrem a abstraktem v českém a anglickém jazyce.

2. Evropský soudní dvůr

2.1 Založení ESD

Hlavními aktéry v institucionálním systému EU je na jedné straně Evropská rada a na straně druhé další instituce ES, mezi něž patří Evropský parlament, Rada EU, Evropská komise, Soudní dvůr evropských společenství a Evropský účetní dvůr. Tyto instituce doplňuje ještě Evropská centrální banka, Evropská investiční banka, Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů. Z těchto institucí byly Evropský soudní dvůr (dále jen ESD) a Parlament od počátku společné pro všechna tři Společenství. Vytváření společných institucí bylo dokončeno v červenci 1967. Od té doby mají všechna tři společenství shodnou institucionální strukturu.²

Jakýkoliv pořádek může být trvale stabilní jen tehdy, pokud existuje nezávislá moc, která na něj dohlíží. K tomu se ještě u společenství států přidává fakt, že jsou společná pravidla – pokud jsou přenechána kontrole národních soudů – v každém státě rozdílně vykládaná a aplikovaná. Jednotlivá aplikace práva Společenství ve všech státech by tak byla zpochybněna. Tyto důvody vedly již při založení ESUO (Evropské společenství uhlí a oceli, dále jen „ESUO“) ke zřízení Soudního dvora ES.³

Evropský soudní dvůr byl zřízen v roce 1952 Pařížskou smlouvou v rámci Evropského společenství uhlí a oceli.⁴

ESD se k otázce nadřazenosti práva Evropských společenství nad národními právními řády vyjádřil jasně: nový právní řád vyplývající ze Smlouvy, kterou členské státy dobrovolně omezily svá suverénní práva, nemůže být převážen domácími právními předpisy jakékoliv právní síly.⁵

2.2 Organizace

² EVROPSKÁ KOMISE. *ABC práva Evropských společenství*. 1. vyd. Praha : Informační centrum Evropské unie, 2001. s. 30

³ EVROPSKÁ KOMISE. *ABC práva Evropských společenství*. 1. vyd. Praha : Informační centrum Evropské unie, 2001. s. 48

⁴ PÍTROVÁ, L, POMAHAČ, R. *Průvodce judikaturou evropského soudního dvora 4 .díl*. 1. vyd. Praha : Linde, 2006. s. 14-16

⁵ FRÍČ, P., et al. *Česká soda v Evropské unii : Scénáře strategického chování ČR v EU*. 1. vyd. Praha : G plus G, 2004. s. 93

ESD se skládá z 27 soudců a 8 generálních advokátů, kteří jsou jmenováni společnou dohodou vlád členských států na 6 let. V zájmu zajištění kontinuity soudní judikatury je polovina soudců jmenována každé tři roky. Soudci volí ze svého středu předsedu ESD, jehož funkční období trvá tři roky. Svoji funkci mohou všichni soudci zastávat opakovaně.⁶

2. 2. 1 Generální advokáti

Jsou určeni k nápomoci soudu. 8 generálních advokátů je jmenováno za stejných podmínek a záruk nezávislosti jako soudci. Jejich počet může Rada jednomyslným rozhodnutím zvýšit. I když jsou generální advokáti členy ESD, nepodílejí se na jeho rozhodování. Jejich úkolem je předkládat nezávislé posouzení případů, jež se zveřejňuje ve sbírce rozhodnutí ESD spolu s rozhodnutími samotnými.

Nereprezentují ani orgány Společenství ani jednu ze stran ani veřejnost – slouží pouze právu a spravedlnosti.⁷

2. 2. 2 Volba soudců a generálních advokátů

Soudci a generálními advokáty mohou být zvoleny takové osobnosti, které skýtají záruku nezávislosti, nestrannosti a ve své zemi splňují nutné předpoklady pro výkon nejvyšších funkcí nebo jsou uznávanými znalci práva. To znamená, že se soudci a generálními advokáty ESD mohou stát soudci, úředníci, politikové, advokáti nebo vysokoškolští pedagogové z dané země.⁸

Různorodost profesního původu a rozdílné dosavadní zkušenosti jsou pro práci u ESD potřebné neboť přispívají k co možná nejobjektivnějšímu objasnění právních otázek, a to jak z praktického, tak i z teoretického hlediska.

Kdo a jakým způsobem je v dané zemi zvolen soudcem nebo generálním advokátem a navržen vládou k jmenování, je ve všech věcech zemích záležitostí exekutivy. Použité procesy jsou velice různorodé.⁹

⁶ TÝČ, V. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 4. aktualiz. vyd. Praha : Linde, 2004. s. 51

⁷ SVOBODA, P. *Úvod do evropského práva*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2004. s. 95

⁸ EVROPSKÁ KOMISE. *ABC práva Evropských společenství*. 1. vyd. Praha : Informační centrum Evropské unie, 2001. s. 49-50

⁹ EVROPSKÁ KOMISE. *ABC práva Evropských společenství*. 1. vyd. Praha : Informační centrum Evropské unie, 2001. s. 50

2. 2. 3 Způsob fungování

Soud zasedá v několika formacích. V plném počtu na plenárním zasedání, což se děje pouze ve výjimečných případech, které jsou jasně definované v zakládajících Smlouvách, či při obzvláště důležitých kauzách.

Na žádost členského státu nebo instituce EU, popřípadě ve složitých případech se schází velký senát o 11 soudcích. Všechny ostatní případy obvykle řeší menší senát složený ze 3 či 5 soudců.¹⁰

2. 3 Úkoly Evropského soudního dvora

Evropský soudní dvůr má výhradní právo rozhodovat jak právo ES chápat a jak ho uplatňovat.¹¹ Vedle toho však provádí i jiné druhy řízení. Prvním je řízení o žalobě proti členské zemi, která porušila právo ES. Žalobu může podat Evropská komise nebo jiná členská země.

ESD může zahájit řízení proti některému z orgánu ES/EU, a to v případě, že přijal právní akt, který je v rozporu s primárním právem ES nebo že svou nečinností porušil svou povinnost jednat.¹²

Řízení, konaná u ESD lze rozdělit do dvou skupin. První z nich je přímá žaloba, kterou před ESD může přednést buď některá ze tří hlavních institucí EU – Evropská komise, Evropský parlament, Rada EU nebo jakýkoli členský stát EU či jednotlivec, který se cítí být poškozen činností evropských institucí či evropským právem.¹³

Druhým možným typem případů je řízení o předběžné otázce. O něj mohou požádat soudy nebo tribunály členských států EU, jestliže své rozhodnutí potřebují podložit rozhodnutím v otázce týkající se evropského práva.

¹⁰ TÝČ, V. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 4. aktualiz. vyd. Praha : Linde, 2004. s. 51-52

¹¹ STEHLÍK, V. *Řízení o předběžné otázce v komunitárním právu*. 1. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého, 2006. s. 113

¹² PÍTROVÁ, L., POMAHAČ, R. *Průvodce judikaturou evropského soudního dvora 3. díl*. 1. vyd. Praha : Linde, 2005. s. 21-22

¹³ VĚRNÝ, A., DAUSES, M. A. *Evropské právo se zaměřením na rozhodovací praxi Evropského soudního dvora*. 1. vyd. Praha : Ústav mezinárodních vztahů, 1998. s. 49

Rozhodnutí ESD je poté závazné v tom smyslu, že konkrétní národní soud musí uplatňovat principy práva Unie tak, jak mu byly interpretovány.¹⁴

Každé řízení ESD zahrnuje část písemnou i část ústní. Konkrétní kauza je posuzována vždy nejprve na uzavřeném jednání.¹⁵ Zveřejněn je až výsledný rozsudek, a to včetně zdůvodnění. Kopie rozsudku jsou poté přeloženy do všech úředních jazyků EU.

Tyto úkoly ESD zajišťuje v rámci právního poradenství i při soudním rozhodování. Právnímu poradenství se věnuje při vytváření závazných stanovisek ke smlouvám, jež chce Unie uzavřít se třetími státy nebo mezinárodními organizacemi.¹⁶

Daleko významnější je ale jeho funkce jako soudního orgánu. V rámci této funkce plní ESD úkoly, které jsou v právních řádech členských států rozčleněny do různých soudních odvětví. ESD tak rozhoduje jako ústavní soud při sporech mezi institucemi Společenství a při kontrole právoplatnosti legislativy ES, jako správní soud při přezkoumávání správních aktů vydaných Komisí nebo přímo orgány členských států, jako soud pro otázky pracovního práva a sociální věcí v oblasti volného pohybu a sociálních jistot pracovních sil a v otázce rovného zacházení s muži a ženami v pracovním životě, jako finanční soud v otázkách, které se týkají platnosti a výkladu ustanovení směrnic daňového a celního práva, jako trestní soud při kontrole placení pokud uvalených Komisí a jako občanský soud při žalobách o náhradu škody a při výkladu Bruselské dohody o uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních záležitostech.¹⁷

2.4 Judikatura Evropského soudního dvora

Evropský soudní dvůr zajišťuje dodržování práva při výkladu a provádění jednotlivých ustanovení komunitárního práva, dohlíží nad jednotností výkladu a aplikace ve všech

¹⁴ VĚRNÝ, A., DAUSES, M. A. *Evropské právo se zaměřením na rozhodovací praxi Evropského soudního dvora*. 1. vyd. Praha : Ústav mezinárodních vztahů, 1998. s. 50

¹⁵ EVROPSKÁ KOMISE. *Jak funguje Evropská unie : Průvodce občana institucemi EU*. Lucemburk : Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004. s. 27

¹⁶ *Evropský soudní dvůr*. [online]. 2008, poslední revize leden 2009 [cit. 2009-03-15]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/101/sekce/zakladni-informace/>

¹⁷ EVROPSKÁ KOMISE. *ABC práva Evropských společenství*. 1. vyd. Praha : Informační centrum Evropské unie, 2001. s. 51

členských státech, jakož i nad tím, aby tento výklad odpovídal duchu Evropského společenství a evropské integrace.¹⁸

Jeho pravomoci z něj činí významný prvek evropského práva jak při jeho prosazování, tak i při interpretaci práv a povinností vyplývajících z jednotlivých pramenů práva ES. Ačkoli neexistuje výslovné stanovení závaznosti rozsudků ESD pro budoucí rozhodování ostatních soudů, přesto působí jednotlivé rozsudky silou své přesvědčivosti na soudní praxi ve všech členských státech Unie, protože naznačují, jak bude ESD rozhodovat v obdobných případech, předložených mu v budoucnu.

V odůvodněních k jednotlivým rozsudkům ESD také představuje a vysvětluje své názory a stanoviska na některé fundamentální otázky evropské integrace a tím výrazným způsobem ovlivňuje právní stránku celé věci. Některé aspekty vybraných rozhodnutí je na tomto místě dobré uvést, neboť ovlivnily další interpretaci zakládajících smluv a aplikaci sekundárního práva ES, tzn. povahu práva Společenství.¹⁹

2. 4. 1 COSTA V. ENEL

Řízení o předběžné otázce z 15. července 1963. Flaminio Costa - milánský advokát, byl akcionářem a.s. vyrábějící elektřinu (Ente nazionale Energia elettrica – dále jen Enel). Ta však byla v roce 1962 znárodněna zákonem Italské republiky. To považoval Costa za nepřípustné podle článků 53, 37, 93 a 97 SEHS, a tak navrhl soudu, aby byla podána předběžná otázka dle čl. 177 SEHS na interpretaci těchto ustanovení.²⁰

ESD musel tehdy ještě posoudit otázku absolutní nepřípustnosti předběžné otázky, kterou namítala italská vláda z důvodu, že soudce by měl aplikovat výlučně italské právo a ne právo EHS, které má být předmětem výkladu.

Jeden ze základních aplikačních problémů – střet normy práva ES s normou národního práva – byl vyřešen v rozhodnutí Costa stanovením zásady aplikační

¹⁸ EVROPSKÁ KOMISE. *ABC práva Evropských společenství*. 1. vyd. Praha : Informační centrum Evropské unie, 2001. s. 51

¹⁹ PIKNA, B. *Evropské právo se zaměřením na justici a vnitřní věci*. 1. vyd. Praha : Vydavatelství PA, 2000. s. 33

²⁰ POMAHAČ, R. *Evropské právo*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2003. s. 32

přednosti práva ES před národním právem. ESD, vycházející ze samostatnosti práva ES jakožto právního řádu, která je podmíněna přenosem pravomocí z členských států na ES, konstatoval, že by m.j. bylo zpochybněním podstaty práva ES a ohrožení cílů zakládacích smluv, kdyby členský stát mohl pozdější legislativou přijmout normy odporující právu ES.

Aplikačním důsledkem zásady přednosti práva ES před národním právem je neaplikovatelnost národních předpisů (i později přijatých) odporujících předpisům ES.²¹

2. 4. 2 VAN GEND EN LOOS

Případ z roku 1963. Van Gend en Loos byl největší nizozemská speditérská společnost, která dovážela m.j. formaldehyd. Celní sazba na tuto látku v roce 1958 byla (ke dni nabytí účinnosti SEHS) 3%. V roce 1960 však vzrostla na 8%, což společnost považovala za rozpor z čl. 12 SEHS („členské státy se mezi sebou vyhnou zavádění nových dovozních nebo vývozních cel nebo dávek s rovnocenným účinkem či zvyšování těch, která uplatňují ve svých vzájemných obchodních vztazích“). Vedla o to spor s Nizozemskou fiskální správou, která jej však přerušila a předložila ESD předběžnou otázku, zda „čl. 12 má vnitřní účinek“.²²

Při posuzování vnitřního účinku ustanovení SEHS je třeba vždy brát ohled na jeho ducha, text a další okolnosti. ES vytvořilo nový právní řád mezinárodního práva, v jehož prospěch členské státy dobrovolně omezily (byť jen ve vymezených oblastech) svoji suverenitu. Jeho subjekty však nejsou jen členské státy, ale rovněž i jejich příslušníci. Omezení celních poplatků a dávek s rovnocenným účinkem je jednou z nejpodstatnějších podmínek fungování celní unie a tedy důležitým pravidlem ES. Jeho podstata spočívá ve zdržení se státu ke zvyšování cel. Je to povinnost uložená státům, jejími beneficiáři však jsou příslušníci těchto států.

ESD zavádí teorii bezprostřední použitelnosti (zatím jen primárního práva) a bezprostředního účinku – jednotlivci se mohou dovolat takových ustanovení práva ES, která (pokud by byla státem řádně implementována) by vylepšila jejich právní

²¹ *Judikatura ESD* [online]. 2000, poslední revize 29. 5. 2005 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://pravo.wz.cz/evr/data/rozhodnuti.rtf>>.

²² POMAHAČ, R. *Evropské právo*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2003. s. 29

postavení; dovolat se těchto ustanovení může jednotlivec i přesto, že není jejich adresátem, a to za podmínky jasnosti a bezpodmínečnosti takového ustanovení, bez nutnosti jejich konkretizace prováděcím aktem.²³

2. 4. 3 MOSER

Hans Moser studoval pedagogiku ve SRN a složil první státnici. Nebyl však přijat do státní služby, neboť byl příslušníkem komunistické strany Německa. Obrátil se tedy na ESD s tím, že německé předpisy o loajalitě občana v ústavě SRN v rámci služebního poměru jsou neslučitelné s čl. 39 SES.

ESD judikoval, že cílem čl. 39 je odstranit z právního řádu států ustanovení, která nakládají s příslušníky jiného členského státu přísněji než s tuzemci v oblasti zaměstnání, mzdy a jiných pracovních podmínek.

Podmínkou používání komunitárního práva je však existence evropského prvku v rozhodném právním vztahu – v takovém případě se může aplikace práva ES dovolat zásadně kdokoliv, tedy i tuzemec ve vztahu k předpisům svého členského státu. Definice, aplikace, praxe i doktrína však při vymezení tohoto klíčového prvku kolísají. Např. při prosazování základních lidských práv (princip rovnosti, zákaz diskriminace) dochází ESD k názoru, že komunitární základní práva se prosazují bez ohledu na existenci komunitárního prvku.

V případě pana Mosera však hovoříme o obrácené diskriminaci tuzemského občana vůči ostatním občanům EU – jeho možnost využít ochrany evropského práva ESD neuznal.²⁴

2. 4. 4 HAUER

Liselotte Hauerová požádala o povolení k vysazení vinné révy na svém pozemku. To jí však nebylo uděleno s odůvodněním, že pozemek nebyl pro pěstování révy vhodný ve smyslu německého zákona o vinařství. Existovalo také nařízení EHS o přizpůsobení vinařství potřebám společného trhu, které zakazovalo jakoukoliv novou výsadbu vinné

²³ *Judikatura ESD* [online]. 2000, poslední revize 29. 5. 2005 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://pravo.wz.cz/evr/data/rozhodnuti.rtf>>.

²⁴ *Judikatura ESD* [online]. 2000, poslední revize 29. 5. 2005 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://pravo.wz.cz/evr/data/rozhodnuti.rtf>>.

révy do konce roku 1979. Huerová podala žalobu k německému soudu, ve které tvrdila, že toto nařízení je v rozporu s ústavou SRN, především s čl. zaručujícími svobodu povolání a svobodný výkon vlastnického práva. ESD v předložené předběžné otázce přezkoumal slučitelnost tohoto nařízení s obecnými právními zásadami ES a rozhodl.

ESD především popsal v tomto rozsudku, jakým způsobem nalézá právo v záležitostech ochrany lidských práv. Také zde řešil problém konfliktu několika zájmů (ochrana vlastnického práva na jedné straně a veřejný či obecný zájem na straně druhé), který vyřešil na základě zásady proporcionality – přiměřenosti.

V ES nemohou být za legální uznána opatření, která jsou neslučitelná se základními právy chráněnými ústavami těchto států, popř. mezinárodními smlouvami o ochraně LP. Regulování společného trhu z důvodů strukturálně - politických nemůže být sice společenství odepřeno, přesto je nutno zkoumat, zda omezení obsažená ve sporné úpravě skutečně odpovídají cílům ES sloužícím obecnému zájmu a zda nepředstavují neúměrný a neúnosný zásah do výsadních práv vlastníka, který ohrožuje samou podstatu vlastnického práva.²⁵

2. 4. 5 STAR FRUIT

Star Fruit byla a. s. se sídlem ve Francii, která se zabývala exportem a importem čerstvých banánů. Dospěla však k závěru, že francouzská právní úprava zásobování trhu banány je v rozporu s čl. 28 SES. Požádala proto Komisi, aby zahájila proti Francouzské republice řízení u ESD o porušení smlouvy, které by zajistilo, že Francie jako členský stát zruší kvóty pro dovoz banánů a uhradí škodu, která jejím zavedením vznikla. Komise svým dopisem sdělila Star Fruit, že v této věci přijme příslušná opatření. To však neučinila do 2 měsíců od oznámení, a tak Star Fruit sama podala žalobu k ESD podle čl. 226 a 228 SES. Komise však zareagovala svým podáním, kdy navrhla odmítnout žalobu jako nepřijatelnou.

Generální advokát Carl Otto Lenz namítal taktéž, že pouze Komise a členské státy samy jsou oprávněni podle SES učinit protiprávní jednání jiného čl. státu předmětem soudního řízení. Soukromé osobě by tudíž nemělo být dovoleno vyzývat Komisi k zahájení řízení, a když už tak další postup ponechat pouze na jejím uvážení.

²⁵ *Judikatura ESD* [online]. 2000, poslední revize 29. 5. 2005 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://pravo.wz.cz/evr/data/rozhodnuti.rtf>>.

Tím spíše je nepřijatelné, aby se soukromá osoba sama dovolávala ESD.

Podle ESD je žaloba Star Fruit naprosto nepřijatelná, pokud se opírá o čl. 230/2 SES. Nejde ani o porušení SES Komisí podle čl. 232/3 tím, že opomněla rozhodnout o podání žaloby o porušení SES proti Francouzské republice – není to povinnost Komise, ta je zde nadána uvážením. Také pokud Komise podá odůvodněné stanovisko k tomu, že stát porušil svoji povinnost a stát tomuto stanovisku nevyhoví, ani v tomto případě není Komise povinna podávat žalobu ESD. Star Fruit tedy nemůže za žádných okolností vytýkat Komisi, že takovou žalobu nepodala.

Komise nemá právní povinnost podat žalobu ani v případě, že dospěje k přesvědčení o porušení ES čl. státem. Je nepřijatelné, aby jednotlivec podal žalobu na nečinnost orgánu Společenství podle čl. 232 SES.²⁶

2. 4. 6 DASSONVILL

Firma Dassonvill dovážela z Francie do Belgie „skotskou whisky“, aniž se mohla prokázat – jak požadoval belgická dovozní předpis označení původu – příslušné osvědčení od britských úřadů. Byla proto žalována belgickým státním zástupcem, ale bránila se poukazem na to, že aplikované vnitro pravidlo odporuje KP, zakazujícímu opatření tohoto druhu.

Prvoinstanční soud v Bruselu předložil SD dle čl. 177 Smlouvy EHS předběžné otázky, týkající se výkladu čl. 30-33,36 a 85 Smlouvy EHS, mezi nimi i otázku, zda je vnitrostátní opatření zakazující dovoz zboží, které není vybaveno úředním dokladem země původu o oprávněnosti užití označení země původu, opatřením s účinkem rovnocenným kvantitativním omezením ve smyslu čl. 30 Smlouvy EHS.

Nepřímý dovozce skotské whisky nakoupené ve Francii jako paralelní dovozce je vystaven obtížím při získání osvědčení o původu zboží.

²⁶ *Judikatura ESD* [online]. 2000, poslední revize 29. 5. 2005 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://pravo.wz.cz/evr/data/rozhodnuti.rtf>>.

za opatření s rovnocenným kvantitativním omezením je třeba považovat: „Každé obchodní pravidlo čl. států, způsobilé bezprostředně či nepřímo, skutečně či potenciálně bránit obchodu uvnitř Společenství.“

Dokud chybí úprava Společenství, která spotřebitelům zaručuje pravost označení původu výrobku, může čl. stát mít opatření, jimiž by vyloučil nekalé způsoby jednání v této oblasti, ale smí k nim přikročit jen za podmínky, že tato opatření jsou rozumná a požadované důkazy nezpůsobí omezení obchodu mezi čl. státy a budou přístupné všem příslušníkům Společenství. Nesmí být ani diskriminační.

SD rozhodl o neslučitelnosti čl. 30 s právem Belgie prokazovat původ zboží u nepřímých dovozců. Jen dle podmínek čl. 30 je možné omezit volný pohyb zboží.²⁷

2. 4. 7 CASSIS DE DIJON

Případ z 20. 2. 1979. Společnost REWE-Zentral AG byla dovozcem zboží do Spolkové republiky Německo a požádala o povolení dovézt z Francie, za účelem obchodování ve Spolkové republice Německo, určité druhy lihových nápojů včetně likéru Chassis de Dijon obsahujícího 15 – 20 % alkoholu. Žádost byla zamítnuta, protože německý Zákon o státním monopolu lihovin stanovil, že v SRN prodávané lihoviny obsahují minimálně 32 % alkoholu.

Požadavky, týkající se minimálního obsahu alkoholu, nesplňují kritérium veřejného zájmu, tedy zájmu, který by mohl převážit požadavek volného pohybu zboží jako jeden ze základních principů Společenství. V praxi by obdobné požadavky vedly k podpoře alkoholických nápojů s vyšším obsahem alkoholu s tím, že se z národního trhu vyloučí národní výrobky jiného členského státu proto, že stanoveným požadavkům neodpovídají.

Neexistuje tedy oprávněný důvod pro to, aby uvedení na trh a prodej alkoholických nápojů – pokud tyto byly v souladu s právem vyrobeny a jsou obchodovány v jiném členském státě – byly předmětem zákonného zákazu prodeje nápojů s nižším obsahem alkoholu, než je stanoven národní předpis.²⁸

²⁷ *Judikatura ESD* [online]. 2000, poslední revize 29. 5. 2005 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://pravo.wz.cz/evr/data/rozhodnuti.rtf>>.

²⁸ POMAHAČ, R. *Evropské právo*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2003. s. 146-147

3. Soud prvního stupně

3.1 Vznik Soudu prvního stupně

Evropský soudní dvůr je jako každý soud přetížen. Protože počet procesů v průběhu let neustále narůstal, stoupat bude zřejmě i nadále, když si uvědomíme, kolik potenciálních konfliktů se skrývá v množství směrnic, které byly přijaty za účelem realizace vnitřního trhu a převzaly se do vnitrostátního práva členských zemí. Další sporné otázky, které budou muset být v konečném důsledku zodpovězeny Soudním dvorem vznikly Smlouvou o EU.

Pro odlehčení Evropského soudního dvora byl již roku 1989 za základě Jednotného evropského aktu zřízen Soud prvního stupně.

Soud prvního stupně není žádnou novou institucí Společenství, nýbrž je součástí Soudního dvora Evropských společenství (společně s ESD tvoří evropský soudní systém). Nicméně je samostatný a také organizačně je od Soudního dvora oddělen. Má vlastního kancléře a disponuje vlastním jednacím řádem.

Pro rozlišení jsou právní případy Soudu prvního stupně označeny písmenem „T“, zatímco právní případy ESD jsou opatřeny písmenem „C“.

SPS řeší především spory, ve kterých vystupují jako žalobci fyzické osoby nebo právnické osoby jako takové. Stejně otázky, kdy je žalobcem členský stát EU, řeší již zmíněný Evropský soudní dvůr.²⁹

3.2 Typy řízení

- řízení za neplatnost a nečinnost
- žaloby o náhradu škody
- žaloby zaměstnanců³⁰

²⁹ EVROPSKÁ KOMISE. *ABC práva Evropských společenství*. 1. vyd. Praha : Informační centrum Evropské unie, 2001. s. 51-52

³⁰ TÝČ, V., et al. *Soudnictví v institucionální struktuře EU*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2006. s. 12

3.3 Organizace

Soud prvního stupně (též Soud první instance) se skládá z 27 soudců, kteří jsou jmenováni společnou dohodou vlád členských států (jeden soudce za každý členský stát) vždy na dobu 6 let s možností znovuzvolení. Ze svého středu si pak soudci volí předsedu pro tříleté funkční období. U tohoto soudu nejsou přítomni stálí generální advokáti.³¹

Evropský soud prvního stupně může zasedat v plném počtu nebo ve velkém senátu o třinácti soudcích, avšak k tomu dochází pouze výjimečně, v případě právní důležitosti či složitosti. Běžnější jsou zasedání menších senátů, složených ze tří nebo pěti soudců, ve kterých se projednává většina případů. V rámci pětičlenných senátů jsou voleni předsedové senátu na dobu tří let. Některé kauzy může rozhodovat soudce sám.³²

3.4 Průběh soudního řízení Soudu první instance

Každé řízení v rámci Soudu prvního stupně odpovídá jeho jednacímú řádu a zahrnuje část písemnou a ústní včetně veřejného zasedání, na kterém se pak vyhláší rozsudek.³³

Jednací jazyk ve věci je předem určen v podané žalobě a může to být jeden z 23 úředních jazyků EU.³⁴

Od roku 1989, kdy soud zahájil svou činnost, se mu podařilo vyřešit více než 4 700 případů, spadající nejčastěji do oblastí hospodářské soutěže, duševního vlastnictví a státních podpor.³⁵

³¹ ŠIMÍČEK, V., et al. *Role nejvyšších soudů v evropských ústavních systémech : čas pro změnu?*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2007. s. 190

³² JANKŮ, M. *Evropská unie : právní systém Evropských společenství*. 1. vyd. Praha : Computer Press, 2002. s. 72

³³ JANKŮ, M. *Evropská unie : právní systém Evropských společenství*. 1. vyd. Praha : Computer Press, 2002. s. 72

³⁴ TÝČ, V., et al. *Soudnictví v institucionální struktuře EU*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2006. s. 18

³⁵ *Soudní dvůr evropských společenství* [online]. 2002, poslední revize 19. 5. 2004 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <http://curia.europa.eu/cs/instit/presentationfr/index_cje.htm>.

3. 5 Průběh soudního řízení obecně

Bez ohledu na povahu věci zahrnuje část písemnou a obecně i část ústní, která probíhá veřejně. Je však nutné rozlišovat mezi jednak řízením o předběžné otázce a jednak řízením o ostatních žalobách, zvaných žaloby přímé.³⁶

4. Zahájení řízení před Soudním dvorem

4. 1 Písemná část

4. 1. 1 Řízení o předběžných otázkách

Vnitrostátní soud předkládá Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu nebo platnosti ustanovení práva Společenství obvykle formou soudního rozhodnutí v souladu s vnitrostátními procesními předpisy. Jakmile je žádost přeložena překladatelským útvarem Soudního dvora do všech jazyků Společenství, oznámí ji soudní kancelář účastníkům v původním řízení, ale také všem členským státům a orgánům. Zveřejní v Úředním věstníku sdělení, ve kterém uvede zejména účastníky řízení a obsah otázek. Účastníci řízení, členské státy a orgány Společenství mají dva měsíce na to, aby předložili Soudnímu dvoru svá písemná vyjádření.³⁷

4. 1. 2 Přímé žaloby

Návrh na zahájení řízení (žaloba ve sporném řízení) musí být písemný a podává se tajemníkovi ESD. V návrhu je třeba uvést tyto náležitosti: navrhovatel, odpůrce, předmět, co se žádá. Je třeba uvést adresu v místě jednání ESD. V případě vad návrhu soud vyzve k jejich odstranění a stanoví lhůtu. Nejsou-li vady odstraněny, ESD rozhodně o možné nepřijatelnosti návrhu.

Žaloba doručená tajemníkovi je zapsána do rejstříku. Tajemník zajistí její vyhlášení Úředním věstníku EU. Předseda soudu stanoví soudce-zpravodaje a první generální advokát ustanoví generálního advokáta. Žaloba se doručuje odpůrci.

Soudce-zpravodaj, který byl ustanoven, podá administrativní schůzi ESD předběžnou zprávu, která obsahuje následující doporučení:

- zjištění skutkového stavu

³⁶ TÝČ, V., et al. *Soudnictví v institucionální struktuře EU*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2006. s. 12-16

³⁷ KLÍMA, K. *Ústavní právo*. 2. rozš. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. s. 123

- jakému senátu věc přidělit
- zda je nutné ústní jednání
- zda lze obejít bez stanoviska generálního advokáta.

Soud rozhodne po projednání s generálním advokátem o všech bodech tohoto doporučení a přidělí věc konkrétnímu senátu.³⁸

4. 1. 3 Přípravná opatření a zpráva k jednání

U všech druhů řízení jsou účastníci řízení po skončení písemné části řízení vyzváni vyjádřit se ve lhůtě jednoho měsíce, zda a proč žádají konání jednání. Soudní dvůr na základě zprávy soudce zpravodaje a po vypočtení generálního advokáta rozhodne, zda věc vyžaduje provedení dokazování, jakému kolegiu je vhodné věc přidělit a zda je namístě, aby se konalo jednání, jehož datum stanoví předseda. Soudce zpravodaj ve zprávě k jednání shrne tvrzené skutečnosti a tvrzení účastníků řízení a podle okolností tvrzení vedlejších účastníků. Tato zpráva je zveřejněna v jednacím jazyce při jednání.³⁹

4. 2 Ústní jednání

Ústní jednání v řízení před ESD lze vypustit na návrh soudce-zpravodaje nebo generálního advokáta, pokud žádná ze stran nepodá námitky.

V řízení před Soudem prvního stupně je ústní jednání povinné. Ústní jednání svolává a řídí předseda senátu. Jednání může být prohlášeno za neveřejné.

Ústní jednání má tři součásti. Na začátku ústního jednání je přečtena zpráva soudce-zpravodaje. Poté je dáno slovo zástupcům stran, kteří objasňují stanoviska stran.

Předseda, další soudci a generální advokáti mohou klást otázky zástupcům stran, svědkům nebo znalcům. Každá ze stran se obrací na soud pouze prostřednictvím svých zástupců.

³⁸ TÝČ, V., et al. *Soudnictví v institucionální struktuře EU*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2006. s. 14

³⁹ *Soudní dvůr evropských společenství* [online]. 2002, poslední revize 19. 5. 2004 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <http://curia.europa.eu/cs/instit/presentationfr/index_cje.htm>.

V závěru ústního jednání podá generální advokát své definitivní stanovisko a předseda senátu jednání uzavře.

Stanovisko generálního advokáta je k dispozici i v písemné formě a je přeloženo do jazyka řízení a posléze i do dalších jazyků.⁴⁰

4.3 Rozhodnutí

Řízení je ukončeno rozhodnutím, které má tyto formy:

- rozsudek
- usnesení
- stanovisko

4.3.1 Rozsudek

Náležitosti rozsudku jsou:

- označení, že jde o rozsudek příslušného soudu
- číslo věci
- označení stran
- druh návrhu
- složení soudu
- podstata věci a přehled skutkového stavu
- podklad pro rozhodnutí
- stanoviska stran
- rozbor soudu s odůvodněním
- výrok ve věci samé
- veřejné vyhlášení s datem

Rozsudek se vydává v jednom původním vyhotovení. Strany obdrží ověřené kopie. Rozsudek je závazný ode dne vyhlášení. V rozsudku lze opravovat případné zjevné chyby.

⁴⁰ TÝČ, V., et al. *Soudnictví v institucionální struktuře EU*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2006. s. 15-16

4. 3. 2 Usnesení

Usnesení je procesním rozhodnutím. Používá se i ve zvláštním případě v řízení o předběžné otázce.

4. 3. 3 Stanovisko

ESD může být požádán o zaujetí stanoviska k souladu mezinárodní smlouvy uzavírané Evropským společenstvím s právem ES, případně k pravomocem ES při uzavírání smlouvy. O stanovisko může požádat Evropský parlament, Rada EU, Komise nebo členský stát.⁴¹

4. 4 Zvláštní řízení

4. 4. 1 Řízení zakončené odůvodněným usnesením

Je-li předběžná otázka shodná s otázkou, o které již Soudní dvůr rozhodl nebo nelze-li o odpovědi na tuto otázku rozumně pochybovat nebo může-li být odpověď na tuto otázku vyvozena z judikatury, může Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta rozhodnout odůvodněným usnesením odkazujícím zejména na předchozí rozsudek o této otázce nebo na judikaturu.⁴²

4. 4. 2 Zrychlené řízení

Na základě změn jednacích řádů obou soudů na žádost jedné ze stran může předseda senátu výjimečně na základě slyšení soudce-zpravodaje, generálního advokáta a druhé strany v případě zvlášť urgentní situace rozhodnout o tom, že řízení proběhne zrychlenou formou.

Rozsudek ESD je možné přijmout jen po slyšení generálního advokáta. Omezuje se počet písemných podání a jsou vyloučeni i další účastníci. Je to řízení realizované zcela výjimečně.⁴³

⁴¹ TÝČ, V., et al. *Soudnictví v institucionální struktuře EU*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2006. s. 16-17

⁴² *Soudní dvůr evropských společenství* [online]. 2002, poslední revize 19. 5. 2004 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <http://curia.europa.eu/cs/instit/presentationfr/index_cje.htm>.

⁴³ TÝČ, V., et al. *Soudnictví v institucionální struktuře EU*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2006. s. 18

4. 4. 3 Řízení o předběžných opatřeních

Předběžné opatření směřuje k získání odkladu provádění aktu orgánu, který je současně předmětem žaloby nebo k získání jakéhokoli jiného předběžného opatření nezbytného k zabránění závažné a nenapravitelné škodě k újmě účastníka řízení.⁴⁴

4. 4. 5 Náklady řízení

Řízení před Soudním dvorem nepodléhá poplatkům. Soudní dvůr však nenahrazuje náklady vynaložené na advokáta oprávněného působit jako právní zástupce před soudem členského státu, kterým musejí být účastníci řízení zastoupeni.

Není-li některý účastník řízení schopen zcela nebo zčásti uhradit náklady řízení, může požádat o poskytnutí bezplatné právní pomoci. K žádosti musí být přiloženy veškeré doklady prokazující žadatelovu potřebnost.⁴⁵

4. 4. 6 Jazyk řízení

Jazykem řízení je kterýkoli z úředních jazyků ES, tedy i čeština. Jazyk si volí žalobce. Je-li odpůrce členský stát nebo jednotlivec, je tímto jazykem jeho jazyk. V řízení o předběžné otázce je tímto jazykem jazyk dotazujícího se soudu. Jazyk řízení se použije pro písemná a ústní podání, pro protokol a rozhodnutí.

Dokumenty předkládané v jiném jazyce je třeba přeložit. Každý členský stát ve svých podáních užívá svůj vlastní jazyk. Pokud jde o svědka nebo znalce, nemohou-li použít jazyk řízení, použijí jiný s překladem.

Autentické znění rozsudku je v jazyce řízení, pokud ESD nepovolí jazyk jiný. Oficiální a jiné dokumenty Evropského soudního dvora jsou publikovány především v jazyce francouzském nebo anglickém.

⁴⁴ *Soudní dvůr evropských společenství* [online]. 2002, poslední revize 19. 5. 2004 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <http://curia.europa.eu/cs/instit/presentationfr/index_cje.htm>.

⁴⁵ *Soudní dvůr evropských společenství* [online]. 2002, poslední revize 19. 5. 2004 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <http://curia.europa.eu/cs/instit/presentationfr/index_cje.htm>.

⁴⁶ TÝČ, V., et al. *Soudnictví v institucionální struktuře EU*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2006. s. 18

Jednacím jazykem soudů je francouzština, v níž probíhají schůze, porady i zasedání v senátech, které předcházejí přijetí rozhodnutí.⁴⁶

4. 4. 7 Pravomoci

Soudnímu dvoru byly k řádnému plnění jeho úkolů poskytnuty jasně definované pravomoci, které vykonává v rámci řízení o předběžné otázce a v rámci řízení o různých druzích žalob.⁴⁷

4. 5 Jednotlivé druhy řízení

4. 5. 1. Řízení o předběžné otázce

Řízení o předběžné otázce je jediné nesporné řízení, které probíhá před Soudním dvorem ES.

Článek 234 SES (Smlouvy o Evropském společenství) upravuje rozhodování o předběžných otázkách pro oblast komunitárního práva, tj. I. Pilíře EU. Soudní dvůr má tak pravomoc rozhodovat o otázkách týkajících se:

- výkladu této smlouvy
- platnosti a výkladu aktů orgánů Společenství a Evropské centrální banky
- výklad statutů orgánů zřízených aktem Rady, pokud tak statuty stanoví.

Další odstavce tohoto článku pak stanovují podmínky pro předložení předběžné otázky národními soudy. Vzhledem ke značné vágnosti ustanovení čl. 234 byl Soudní dvůr nucen judikaturou vyložit řadu pojmů tohoto ustanovení.

Výjimky z obecné pravomoci Soudního dvora rozhodovat o předběžných otázkách stanovuje rovněž čl. 68 SES ve vztahu k oblasti vízové, azylové a přistěhovalecké politiky.

Také Smlouva o EU obsahuje vlastní ustanovení o pravomoci Soudního dvora v oblastech II. a III. pilíře EU. Otázky společné zahraniční a bezpečnostní politiky jsou z pravomoci Soudního dvora vyňaty zcela, otázky policejní a soudní spolupráce

⁴⁷ *Soudní dvůr evropských společenství* [online]. 2002, poslední revize 19. 5. 2004 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <http://curia.europa.eu/cs/instit/presentationfr/index_cje.htm>.

v trestních věcech pak podléhají režimu čl. 35 SEU. Zde je pravomoc soudu podmíněna souhlasem členských států a týká se pouze rozhodování o předběžných otázkách o platnosti a výkladu rámcových rozhodnutí a rozhodnutí, výkladu úmluv podle hlavy VI. SEU a platnosti a výkladu opatření k jejich provedení.⁴⁸

4. 5. 2 Žaloba pro nesplnění povinnosti

Umožňuje Soudnímu dvoru kontrolovat, zda členské státy dodržují povinnosti, které jsou jim uloženy na základě práva Společenství. Předtím, nežli je věc předložena Soudnímu dvoru, Komise zahájí předběžné řízení, jehož účelem je dát členskému státu příležitost odpovědět na to, co je mu vytýkáno. Pokud toto řízení nepřivede členský stát ke splnění dotyčné povinnosti, může být podána žaloba pro porušení práva Společenství k Soudnímu dvoru.⁴⁹

Tato žaloba může být podána buď Komisí – v praxi je toto nejčastější případ –, nebo některým členským státem. Pokud Soudní dvůr shledá, že došlo k porušení, členský stát je povinen v takovém porušení neprodleně ustát. Jestliže Soudní dvůr po novém předložení věci Komisí uzná, že dotyčný členský stát nevyhověl jeho rozsudku, může mu na žádost Komise uložit zaplacení paušální částky nebo penále.⁵⁰

4. 5. 3 Žaloba za neplatnost

Žaloba za neplatnost je ústředním nástrojem soudní kontroly činnosti institucí Unie z hlediska procesní a materiální legality jimi přijímaných aktů, ať již individuální nebo normativní povahy. Její úprava byla inspirována systémy kontroly správní činnosti fungujícími v členských státech. Cílem této žaloby je zrušení protiprávního aktu, přičemž je mnohdy interpretován i rozsah pravomocí a kompetencí upravených primárním právem.

Tato žaloba představuje jakousi protiváhu žaloby za porušení povinnosti vyplývající ze Smlouvy členským státem. Z hlediska rovnováhy mezi institucemi Unie a rovnováhy mezi Unií a členskými státy má tento typ kontroly značný význam. To, že

⁴⁸ OUTLÁ, V., HAMERNÍK, P. *Praktikum práva Evropské unie*. 1. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 85

⁴⁹ VĚRNÝ, A., DAUSES, M. A. *Evropské právo se zaměřením na rozhodovací praxi Evropského soudního dvora*. 1. vyd. Praha : Ústav mezinárodních vztahů, 1998. s. 49

⁵⁰ VĚRNÝ, A., DAUSES, M. A. *Evropské právo se zaměřením na rozhodovací praxi Evropského soudního dvora*. 1. vyd. Praha : Ústav mezinárodních vztahů, 1998. s. 49

vedle privilegovaných žalobců, kterými jsou členské státy a orgány Unie, mohou právní akt za určitých okolností napadnout i jednotlivci, pramení z přímého účinku, které komunitární právo má nejen vůči členským státům, ale i vůči jednotlivcům.⁵¹

4. 5. 4 Žaloba za nečinnost

Žalobou za nečinnost může být žádáno konstatování, že Evropský parlament, Rada, Komise nebo Evropská centrální banka opomenuly přijmout usnesení a tím porušily Smlouvu.

Žaloba za nečinnost doplňuje v systému právní ochrany Smluv žalobu o neplatnost. Uplatní se, jestliže inkriminované jednání, které je v rozporu s právem Společenství, nespočívá v činu, ale v opomenutí.

4. 5. 5 Žaloba o náhradu škody

Žalobou o náhradu škody může být požadována náhrada škody z mimosmluvního jednání Společenství. V této oblasti nahrazuje Společenství škody způsobené orgány nebo zaměstnanci při výkonu služebních činností podle všeobecných právních zásad, které jsou společné právním řádům členských států.

Evropský soudní dvůr může sám stanovit náhrady podle okolností. Předchozí správní řízení není předepsáno.

4. 5. 6 Žaloby zaměstnanců

V osobních sporech jde o spory mezi Společenstvím a jeho zaměstnanci v mezích a podmínkách stanovených ve služebním a pracovním řádu.

Podání žaloby musí předcházet správní řízení.⁵²

4. 5. 7 Opravný prostředek

Procesní právo ES, které je částečně inspirováno systémem francouzského správního soudnictví, vychází z jiného pojetí a tím i jiné systematiky opravných prostředků. Nerozlišují se pro nás tradiční opravné prostředky řádné a mimořádné, zato

⁵¹ PÍTROVÁ, L., POMAHÁČ, R. *Průvodce judikaturou evropského soudního dvora 3. díl*. 1. vyd. Praha : Linde, 2005. s. 11

⁵² VĚRNÝ, A., DAUSES, M. A. *Evropské právo se zaměřením na rozhodovací praxi Evropského soudního dvora*. 1. vyd. Praha : Ústav mezinárodních vztahů, 1998. s. 49

jsou opravné prostředky pojmány širěji, tedy zahrnují i případy mimo instanční vztah soudů.

Opravné prostředky v širším slova smyslu tak zahrnují:

- opravy či zásahy do rozhodnutí bez vlivu třetí osoby,
- odporovatelnost rozhodnutí ze strany třetí osoby
- obnovu řízení
- uspořádání obsahu rozhodnutí výkladem
- řádný opravný prostředek (odvolání)⁵³

4. 5. 8 Přezkum

Rozhodnutí Soudu prvního stupně o žalobách podaných proti rozhodnutím Soudu pro veřejnou službu Evropské unie mohou být v mimořádných případech předmětem přezkumu Soudního dvora.⁵⁴

5. Soud pro veřejnou službu

SVS vznikl na základě rozhodnutí Rady EU z 2. listopadu 2004 jako součást plánovaných reforem soudního systému EU, které měly agendu pracovněprávních sporů zaměstnanců Společenství převést ze Soudu prvního stupně na novou soudní komoru. K jeho faktickému ustavení došlo 12. prosince 2005. Hlavním úkolem této instituce je řešit pracovněprávní spory uvnitř orgánů EU. Soud pro veřejnou službu EU působí při Soudu prvního stupně, sídlí v Lucemburku.

Úkolem tohoto Soudu je řešit kauzy z veřejné služby Evropské unie - spory mezi institucemi Evropské unie a jejich zaměstnanci. Převzal tak agendu po Soudu prvního stupně, kterému nyní zůstala pouze pravomoc rozhodovat o případných opravných prostředcích proti rozhodnutí Soudu pro veřejnou službu EU.

⁵³ TÝČ, V., et al. *Soudnictví v institucionální struktuře EU*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2006. s. 19

⁵⁴ *Soudní dvůr evropských společenství* [online]. 2002, poslední reizeze 19. 5. 2004 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <http://curia.europa.eu/cs/instit/presentationfr/index_cje.htm>.

5.1 Organizace

Soud pro veřejnou službu EU se skládá ze 7 soudců, kteří jsou do svých funkcí jmenováni Radou EU na funkční období 6 let s možností znovuzvolení. Počet soudců není fixní, na žádost ESD jej může Rada EU kvalifikovanou většinou zvýšit. Soudci musí být zcela nezávislí, způsobilí k výkonu soudcovské činnosti a mít občanství EU. Jejich kvalitu a výběr posuzuje sedmičlenný výbor, ve kterém zasedají někteří bývalí soudci ESD a Soudu prvního stupně a uznávaní právníci. Ti musí být schválení kvalifikovanou většinou Rady EU a poté jí jmenováni na dobu čtyř let s možností znovuzvolení. Rada EU jmenuje rovněž předsedu tohoto výboru. Po výběru soudců výborem musí navržené soudce jmenovat Rada EU, přičemž musí zohlednit, aby konečné složení soudu bylo geograficky vyvážené a reprezentovalo všechny vnitrostátní právní systémy, které se v rámci EU vyskytují.

Soudci si mezi sebou volí předsedu a zároveň i předsedy senátů složených z pěti nebo tří soudců. Všichni tito předsedové jsou voleni na dobu tří let s možností znovuzvolení po uplynutí jejich mandátů. Soudci si sami volí i tajemníka a následně definují jeho pravomoci a postavení.⁵⁵

Soudci jmenují vedoucího soudní kanceláře na dobu šesti let.

Soud má svého vlastního vedoucího soudní kanceláře, avšak pokud jde o správní a jazykové potřeby, opírá se o útvary Soudního dvora.

Soud pro veřejnou službu je příslušný pro rozhodování v prvním stupni o sporech mezi Společenstvími a jejich zaměstnanci na základě článku 236 ES, což tedy představuje zhruba 150 věcí ročně na přibližně 35 000 zaměstnanců orgánů Společenství. Tyto spory se týkají nejen otázek služebního nebo pracovního poměru v pravém slova smyslu (odměňování, služební postup, přijímání, disciplinární opatření atd.), ale rovněž systému sociálního zabezpečení (nemoc, stáří, invalidita, pracovní úrazy, rodinné přídatky atd.).

⁵⁵ *Soud pro veřejnou službu*. [online]. 2005, poslední revize leden 2009 [cit. 2009-03-15]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/103/sekce/soud-pro-verejnou-sluzbu>

Soud pro veřejnou službu je rovněž příslušný pro spory týkající se některých specifických zaměstnanců, zejména zaměstnanců Eurojustu, Europolu, Evropské centrální banky a Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu (OHIM). Naproti tomu nemůže rozhodovat spory mezi vnitrostátními správními orgány a jejich zaměstnanci. Proti rozhodnutím vydaným Soudem lze podat k Soudu prvního stupně ve lhůtě dvou měsíců opravný prostředek omezený na právní otázky.⁵⁶

V řízení před Soudem pro veřejnou službu nepůsobí generální advokáti. Soud rozhoduje zpravidla ve tříčlenných senátech, výjimečně v pětičlenném senátu, v plénu nebo samosoudcem. Opravný prostředek proti rozhodnutí se podává k Soudu prvního stupně, je však omezen jen na právní otázky a nemá odkladný účinek.

5.2 Řízení

Řízení před Soudem se řídí ustanoveními statutu Soudního dvora, zejména ustanoveními obsaženými v jeho příloze I, jakož i jeho jednacím řádem, který vystoupil v platnost dne 1. listopadu 2007.

Řízení v zásadě zahrnuje část písemnou a část ústní.

5.2.1 Písemná část řízení

Řízení je zahájeno písemnou žalobou sepsanou advokátem a zaslanou soudní kanceláří. Vedoucí soudní kanceláře doručí žalobu protistraně. Protistrana má dvouměsíční lhůtu k předložení žalobní odpovědi.

Soud může rozhodnout, že je nezbytná druhá výměna spisů účastníků řízení.

Každý, kdo doloží právní zájem na řešení sporu předloženého Soudem, jakož i orgány Společenství a členské státy, může vstoupit do řízení jako vedlejší účastník. Vedlejší účastník předkládá vyjádření na podporu nebo zamítnutí návrhových žádání jednoho z účastníků řízení, na něž mohou účastníci řízení následně odpovědět. Vedlejší účastník může rovněž přednést své vyjádření během ústní části řízení.

⁵⁶ *Soud pro veřejnou službu* [online]. 2000, poslední revize 19. 5. 2004 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://curia.europa.eu/cs/instit/presentationfr/tfp.htm>>.

5. 2. 2 Ústní část řízení

Během ústní části řízení se koná obvykle veřejné jednání. V jeho průběhu mohou soudci klást otázky zástupcům účastníků řízení a případně samotným účastníkům řízení. Soudce zpravodaj vypracuje přípravnou zprávu k jednání, která obsahuje hlavní skutečnosti ve věci a uvádí body, na které mají účastníci řízení zaměřit své řeči. Tento dokument je veřejnosti dostupný v jednacím jazyce.

Porada soudců se koná na základě návrhu rozsudku vypracovaného soudcem zpravodajem. Rozsudek se vyhlašuje na veřejném zasedání.

5. 2. 3 Náklady řízení

Řízení před soudem je bezplatné. Soud naproti tomu nehradí výdaje advokáta, který je oprávněn působit jako právní zástupce před soudem některého členského státu, kterým se účastníci řízení musejí nechat zastupovat. Nicméně účastník řízení, který není schopen uhradit náklady řízení, může požádat o poskytnutí právní pomoci.

5. 2. 4 Smírné narovnání sporů

V každém stadiu řízení již od samotného podání žaloby se může Soud pokusit o usnadnění smírného narovnání sporů.

5. 2. 5 Řízení o předběžném opatření

Žaloba podaná k Soudu nemá za následek odklad provádění nebo výkonu napadeného aktu. Soud však může nařídit odklad jeho provádění nebo výkonu nebo jiná předběžná opatření.

Předseda Soudu nebo případně jiný soudce o takovém návrhu rozhodne – jako soudce příslušný pro rozhodování o předběžných opatřeních – usnesením s odůvodněním.

Předběžná opatření jsou vydána pouze při splnění tří podmínek:

- 1) žaloba ve věci samé se musí prima facie jevit jako opodstatněná;
- 2) navrhovatel musí prokázat naléhavost opatření, bez nichž by utrpěl závažnou a nenapravitelnou újmu;

3) předběžná opatření musejí zohlednit vyvažování zájmů účastníků řízení a veřejného zájmu.

Usnesení mám předběžný charakter a nijak nepředjímá rozhodnutí Soudu ve věci v hlavním řízení. Mimoto lze proti dněno podat kasační opravný prostředek k předsedovi Soudu prvního stupně.

5. 2. 6 Jazykový režim

Jazyk, v němž je sepsána žaloba, jímž může být jeden z 23 úředních jazyků Evropské unie, bude jednacím jazykem ve věci. Jednání konající se během ústní části řízení jsou simultánně tlumočena podle potřeby do různých úředních jazyků Evropské unie. Porady soudců probíhají bez tlumočnicka ve společném jazyce, kterým je francouzština.⁵⁷

6. Organizační úprava de lege ferenda a de lege lata

6. 1 Organizační úprava soudnictví de lege lata

Organizační úprava soudnictví de lege lata je úvaha o tom, jaké právo je, co jako právo platí. Uvažuje o problému z hlediska zákona či úpravy již přijaté, a tedy může případně kritizovat obsah platných předpisů, poukazovat na nejasnosti jejich dikce a významu a zabývat se problémem jejich systematického zařazení ve stávajícím právním řádu.⁵⁸

6. 2 Organizační úprava soudnictví de lege ferenda

Naproti tomu tato organizační úprava je z hlediska právní úpravy úvaha o tom, jaké by právo mělo být, co z hlediska uvažujícího subjektu by mělo být či nemělo být upraveno. De lege ferenda označuje námět pro přípravu nové právní úpravy, diskusi o její potřebnosti a smyslu, popřípadě kritiku navrhovaných osnov koncipovaných či renovovaných zákonů.⁵⁹

⁵⁷ *Soud pro veřejnou službu* [online]. 2000, poslední revize 19. 5. 2004 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://curia.europa.eu/cs/instit/presentationfr/tfp.htm>>.

⁵⁸ REJMAN, L. *Slovník cizích slov*. 2. dopl. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1971. s. 67

⁵⁹ REJMAN, L. *Slovník cizích slov*. 2. dopl. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1971. s. 67

7. Organizace jiných mezinárodních soudů

7.1 Mezinárodní trestní soud

1. červenec 2002 se stal historickým dnem v oblasti mezinárodního práva. Soud byl založen na základě mezinárodní smlouvy Římský statut Mezinárodního trestního soudu, která byla přijata na diplomatické konferenci OSN v červenci 1998.

Česká republika Římský statut podepsala v dubnu roku 1999, ale ratifikovala ho až koncem roku 2008. Sídlo Mezinárodního trestního soudu (dále jen MTS nebo Soudu) je v nizozemském Haagu.⁶⁰

7.1.1 Cíle mezinárodního trestního soudu

Soud byl vytvořen po zkušenostech OSN s činností dočasných tribunálů pro souzení závažných zločinů spáchaných v rámci válečných konfliktů na území bývalé Jugoslávie (Mezinárodní trestní soud pro bývalou Jugoslávii – 1993) a ve Rwandě (Mezinárodní tribunál pro Rwandu – 1994) v 90. letech minulého století.

Cílem činnosti takových mezinárodních soudních orgánů včetně Mezinárodního trestního soudu je potrestat pachatele genocidy, zločinů proti lidskosti, případných zločinů agrese a válečných zločinů tak, aby tyto zločiny nezůstaly nepotrestány, jinými slovy řečeno, aby pachatelé takových zločinů nemohli počítat s beztrestností, ať už budou pobývat kdekoli.

Podpora Mezinárodního trestního soudu patří mezi priority společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie. EU politiku podpory Soudu v praxi velmi aktivně po celém světě realizuje.⁶¹

7.1.2 Jurisdikce Soudu

Abyste do budoucna nebylo nutné vytvářet dočasný ad hoc tribunál pro každý konflikt, který může vzniknout, byl vytvořen MTS jako stálá mezinárodní soudní

⁶⁰ KAVĚNA, Martin. *Mezinárodní trestní soud : právní základ, činnost a varianty ratifikace v ČR*. Praha : Parlamentní institut, 2007. s. 3

⁶¹ KAVĚNA, Martin. *Mezinárodní trestní soud : právní základ, činnost a varianty ratifikace v ČR*. Praha : Parlamentní institut, 2007. s. 3

instituce s univerzální jurisdikcí nad zločiny proti lidskosti, zločiny genocidy a válečnými zločiny. Jurisdikce je jasně definována Římským statutem a vztahuje se jen:

- na zločiny spáchané po vstupu Římského statutu v platnost, resp. po vstupu v platnost pro daný členský stát
- pokud došlo ke spáchání zločinu na území státu, který přijal jurisdikci Mezinárodního trestního soudu nebo pokud pachatel je občanem státu, který přijal jurisdikci Soudu

Jurisdikce MTS je pouze doplňková, nikoli primární. Vyšetřování a stíhání by měl vést stát, do jehož jurisdikce zločin spadá. Jen v případě jeho neochoty nebo neschopnosti skutečně vést vyšetřování nebo stíhání, může trestní řízení vést Soud.⁶²

7. 1. 3 Přehled aktuálních činností ICC

Vzhledem k široké jurisdikci a nezávislosti Soudu vyvstala v minulosti otázka, jakým způsobem bude tato instituce využívat svou pravomoc trestně stíhat jednotlivce za spáchání válečných zločinů, genocidy a zločinů proti lidskosti.

Zejména pak otázka případné budoucí jurisdikce této instituce nad zločinem agrese, vyvolává obavy u některých států (např. USA, Izrael) o slučitelnosti Soudu s jejich zahraniční a bezpečnostní politikou.

Mezinárodní trestní soud tyto obavy respektuje a svou současnou činností se snaží o získání co nejvyšší důvěry mezinárodního společenství.

V současné době se Soud zabývá zločiny spáchanými ve čtyřech konfliktech:

- Uganda
- Demokratická republika Kongo
- Středoafriká republika
- Súdán-Dáfúr

Členské státy, jakož i Rada bezpečnosti OSN mohou uložit prokurátorovi Soudu, aby zahájil vyšetřování zločinů v určitém konfliktu. Prokurátor může rovněž zahájit

⁶² KAVĚNA, Martin. *Mezinárodní trestní soud : právní základ, činnost a varianty ratifikace v ČR*. Praha : Parlamentní institut, 2007. s. 3-4

vyšetřování z vlastní iniciativy, pokud k takovému vyšetřování udělí souhlas předsoudní senát.⁶³

7. 1. 4 Složení a správa Mezinárodního trestního soudu

Mezinárodní trestní soud se skládá ze čtyř orgánů. Jsou jimi:

- předsednictvo
- tři oddělení (úseky) - odvolací úsek
- soudní úsek
- vyšetřovací úsek
- úřad prokurátora
- soudní kancelář

Předsednictvo a jednotlivé úseky jsou obsazovány soudci. Soud má mít v základním obsazení minimálně 18 soudců, pracujících na plný úvazek.

Soudci jsou voleni z osob vysoké morální úrovně, nestranných a bezúhonných, kvalifikovaných k výkonu nejvyšších soudních funkcí ve své zemi.

Každý kandidát musí splňovat jednu ze dvou kvalifikací:

- být uznávaným odborníkem v oblasti trestního práva hmotného a procesního a mít odpovídající zkušenost v některé z právnických profesí, souvisejících s trestním řízením,
- být uznávaným odborníkem v příslušných oblastech mezinárodního práva s právní praxí v oblastech souvisejících s činností MTS.

Funkční období jednotlivých soudců je devět let. Předpokládá se cyklická obměna jedné třetiny soudců, vždy po třech letech s možností znovuzvolení týchž osob. Předsednictvo Mezinárodního trestního soudu je voleno na dobu tří let s možností jednoho znovuzvolení. Skládá se z předsedy a prvního a druhého místopředsedy. Předsednictvo odpovídá za řádnou správu celého Soudu s výjimkou úřadu prokurátora a plní další funkce, které jsou jim svěřeny v souladu se Statutem. Po svém zvolení budou soudci MTS rozdělení do tří úseků.

⁶³ KAVĚNA, Martin. *Mezinárodní trestní soud : právní základ, činnost a varianty ratifikace v ČR*. Praha : Parlamentní institut, 2007. s. 8-12

Odvolací úsek tvoří předseda a čtyři další soudci.

Soudní úsek musí tvořit nejméně šest soudců, kteří budou organizováni do několika tříčlenných senátů.

Vyšetřovací, čili přípravný úsek se skládá také nejméně z šesti soudců, kteří plní funkci vyšetřovacího senátu buď v tříčlenném složení nebo jako samosoudci.

Úřad prokurátora (či Prokuratura) představuje nezávislý a oddělený orgán Mezinárodního trestního soudu, který odpovídá za přijímání oznámení a podložených informací o zločinech spadajících do jurisdikce Soudu, jejich prověření a vedení vyšetřování a stíhání před MTS.

V čele úřadu stojí prokurátor, který má veškeré pravomoci k řízení a správě Prokuratury. Prokurátorovi pomáhá nejméně jeden zástupce prokurátora, který má odlišné občanství. Pro prokurátora a jeho zástupce platí v zásadě stejná kritéria jako pro volbu soudců. Mohou být zvoleni jen na jedno funkční období v délce devět let.

Dalším z orgánů Mezinárodního trestního soudu je Kancelář, která odpovídá za tu stránku správy a služeb Soudu, která se netýká přímo jeho soudních funkcí.

Kancelář soudu vede tajemník – Registrar, jež je hlavním správním úředníkem Soudu. Tajemník vykonává svůj úřad z pověření předsedy MTS a pod kontrolou předsednictva. On i jeho zástupce jsou voleni na pět let.

Součástí Kanceláře Soudu musí být tajemníkem zřízený útvar pro služby obětem a svědkům, který bude zajišťovat ochranná a bezpečnostní opatření, poradenskou činnost a pomoc pro svědky, oběti, které se dostaví k Soudu a jiné osoby, ohrožené z důvodu své svědecké výpovědi.⁶⁴

Současným předsedou soudu je soudce Philippe Kirch (Kanada), prokurátorem je Luis Moreno Ocampo (Argentina) a registrátorem se stal Bruno Cathala (Francie).

⁶⁴ ŠTURMA, P. *Mezinárodní trestní soud a stíhání zločinců podle mezinárodního práva*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2002. s. 161-164

Z dějin víme, že většina pachatelů válečných zločinů a zločinů proti lidskosti ušla trestu. Navzdory ustavení vojenských tribunálů po skončení druhé světové války a dvou ad hoc tribunálů pro bývalou Jugoslávii a pro Rwandu v nedávné době musíme konstatovat, že ani 20. století není výjimkou. Lze se proto právem domnívat, že většina pachatelů těchto zločinů byla přesvědčena, že jejich zločiny zůstanou nepotrestány. Efektivní odstrašení je primárním cílem všech, kdo se na zakládání mezinárodního trestního soudu podílejí. Jakmile bude jasné, že mezinárodní společenství nedopustí, aby tyto ohavné činy nezůstaly bez pohnání konkrétních jedinců k odpovědnosti a k jejich patřičnému potrestání, pak možná ti, kdo by chtěli navádět ke genocidě, vést kampaně etnických čistek, zabíjení, znásilňování a terorizování civilistů ve vojenských konfliktech nebo používat děti na barbarské lékařské pokusy, nenajdou nikoho, kdo jim bude ochotný k vykonání těchto zločinů pomoci.⁶⁵

7.2 Mezinárodní soudní dvůr

7.2.1 Zřízení MSD

Mezinárodní soudní dvůr (dále jen Dvůr nebo MSD) byl zřízen Chartou Organizace spojených národů jako hlavní soudní orgán Spojených národů. Navazuje na předválečný Stálý dvůr mezinárodní bezpečnosti Společnosti národů. Sídlí v nizozemském Haagu v Paláci míru. Byl zřízen roku 1945.

Hlavním právním dokumentem pro činnost soudu je Statut Mezinárodního soudního dvora, Jednací řád Dvora a Charta OSN.

Hlavním úkolem soudu je řešit spory mezi státy a podávat posudky o právních otázkách na žádost oprávněných orgánů.

Soudních procesů se mohou účastnit a své spory mohou soudu předkládat pouze státy. Dvůr se nezabývá případy soukromých osob, právních subjektů ani mezinárodních organizací.

⁶⁵ *Mezinárodní trestní soud*. [online]. 2005 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=832>>.

7. 2. 2 Složení Mezinárodního soudního dvora

Soud tvoří 15 soudců volených v oddělených hlasováních Valným shromážděním OSN a Radou bezpečnosti. Soudci jsou vybíráni na základě své kvalifikace. Snahou je, aby byly zastoupeny hlavní právní systémy světa, přičemž žádní dva soudci nemohou být občany téhož státu. Soudci jsou voleni na devět let s možností znovuzvolení. Volby probíhají každé 3 roky, přičemž se obměňuje vždy 1/3 soudců. V průběhu funkčního období nemohou vykonávat žádnou jinou činnost.

Soud se obvykle schází na plenárních zasedáních, může však pracovat i v menších jednotkách, tzv. komorách. Rozsudky vynesené komorami jsou rovnocenné s rozsudky MSD jako celku. Součástí Dvora je i Komora pro otázky životního prostředí.⁶⁶

7. 2. 3 Soudní pravomoci

Do pravomocí Mezinárodního soudního dvora spadají všechny spory a otázky předložené členskými státy a dále záležitosti stanovené Chartou OSN nebo mezinárodními smlouvami a konvencemi.

V souladu se svým statutem řeší MSD spory uplatňováním:

- mezinárodních úmluv stanovujících pravidla výslovně uznávaná státy, jichž se spor týká
- mezinárodních zvyklostí a obecně uznávaných postupů, které jsou přijímány jako zákon
- obecných zákonných principů uznávaných státy
- soudních rozhodnutí a stanovisek nejkvalifikovanějších právních znalců jednotlivých zemí

7. 2. 4 Senáty

Ve většině případů zasedá Mezinárodní soudní dvůr v plném počtu. Kvórum je devět soudců. Může však pro určité druhy sporů utvořit menší senát při minimálním

⁶⁶ *Charta Organizace spojených národů a Statut Mezinárodního soudního dvora*. Ostrava : Aries, 1993. s. 44-50

počtu tří soudců. Každý rok se také tvoří pětičlenný senát, který pak na žádost stran rozhoduje ve zkráceném řízení.

7. 2. 5 Současné složení

Předsedkyní Mezinárodního soudního dvora je Rosalyn Higginsová (VB) a místopředsedou Awn Shawhat Al Khasawnek (Jordánsko).

Předseda i místopředseda jsou voleni na tři roky s možností znovuzvolení. Dvůr jmenuje svého tajemníka a zařídí jmenování jiných úředníků, jichž je třeba.⁶⁷

7. 3 Evropský soud pro lidská práva

7. 3. 1 Zřízení Soudu pro lidská práva

Evropský soud pro lidská práva (dále jen ESPLP nebo Soud) byl zřízen roku 1959 k projednávání porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Soud sídlí ve Štrasburku.

Soud prošel značným vývojem než se skutečně stal odděleným, samostatným, nezávislým a nestranným mezinárodním soudem regionálního charakteru.

Byl vytvořen na základě 11. protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (podepsán v Římě 1959, účinná od roku 1953).

Původně byl Soud součástí tripartitní struktury, a to spolu s Komisí a Výborem ministrů. Úmluva od počátku předvíдалa zřízení Soudu, Komise a dále orgánu působícím v soudním řízení, který by dohlížel na výkon rozsudků- Výbor ministrů Rady Evropy.

Nepružnost a pomalost systému si vyžádala změnu uskutečněnou Protokolem č. 11 k Úmluvě. Od 1. 11. 1998 funguje místo Komise a Soudu jen jediný orgán – stálý Soud.⁶⁸

⁶⁷ Charta Organizace spojených národů a Statut Mezinárodního soudního dvora. Ostrava : Aries, 1993. s. 44-58

⁶⁸ PROUZOVÁ, A. *Evropský soud pro lidská práva : Organizace, pravomoci, řízení*. 1. vyd. Praha : Linde, 2004. s. 18-20

Evropský soud pro lidská práva se zabývá stížnostmi proti těm státům, které uznaly jeho jurisdikci.⁶⁹

7. 3. 2 Plénum Soudu

Plénum soudu volí na tříleté období svého předsedu a jednoho nebo dva místopředsedy, kteří mohou být znovu zvoleni. V pravomoci Pléna je zřizování senátů, volba jejich předsedů, přijímání Jednacího řádu Soudu, volba vedoucího Kanceláře neboli tajemníka a jednoho nebo více zástupců.⁷⁰

7. 3. 3 Soudci

Počet soudců, kteří zasedají v Soudu pro lidská práva se rovná počtu smluvních stran Rady Evropy (tedy 46). Podmínky pro výkon soudce u tohoto soudu odpovídají požadavkům pro výkon vysokých soudních funkcí. Soudci musí mít vysoký morální charakter. Soudci nereprezentují stát, ale zasedají jako nezávislé osoby.

Funkce soudce vzniká zvolením. Soudci jsou voleni Parlamentním shromážděním Rady Evropy. Funkční období je 6 let a každé tři roky se obměňuje jedna polovina soudců. Soudci po dobu výkonu svého mandátu vyvíjet žádnou politickou činnost, administrativní aktivitu ani žádnou profesionální činnost, které by byly neslučitelné s jejich nezávislostí a nestranností či pracovním vytížením.

Funkce soudce zaniká dovršením věku 70 let, demisí nebo odvoláním.⁷¹

7. 3. 4 Projednávání případů

Evropský soud pro lidská práva přijímá stížnosti od každé fyzické osoby, nevládní organizace nebo skupiny jednotlivců, považující se za poškozené v důsledku práv přiznaných touto Úmluvou a jejími Protokoly.

⁶⁹ PROUZOVÁ, A. *Evropský soud pro lidská práva : Organizace, pravomoci, řízení*. 1. vyd. Praha : Linde, 2004. s. 17

⁷⁰ PROUZOVÁ, A. *Evropský soud pro lidská práva : Organizace, pravomoci, řízení*. 1. vyd. Praha : Linde, 2004. s. 21-22

⁷¹ PROUZOVÁ, A. *Evropský soud pro lidská práva : Organizace, pravomoci, řízení*. 1. vyd. Praha : Linde, 2004. s. 21

Na soud se také může obrátit stát, který je Vysokou smluvní stranou Úmluvy s tvrzením údajného porušení ustanovení Úmluvy a jejích Protokolů jinými státy, také Vysoké smluvní strany Úmluvy. V těchto případech se jedná o tzv. mezistátní případy.⁷²

Je ovšem nutné si uvědomit, že jednotlivec se nemůže na Evropský soud pro lidská práva obrátit se svou individuální stížností, směřující vůči jiné fyzické osobě nebo soukromé právnické osobě.

V judikatuře tohoto soudu bylo již několikrát zdůrazněno, že není možné zbavení se odpovědnosti státu tím, že by delegoval své závazky např. na soukromou právnickou osobu.⁷³

O přijatelnosti individuálních stížností rozhoduje tříčlenný Výbor, který ji může jednomyslně odmítnout nebo přijmout. Věc pak postupuje sedmičlennému Senátu, jenž rozhoduje o jejím merituu. Sedmičlenný Senát také rozhoduje o přijatelnosti a merituu mezistátních stížností. Pokud jde o mimořádně závažnou kauzu, může Senát podstoupit věc Velkému senátu složenému ze sedmnácti soudců. Rozsudek Velkého senátu je konečný.⁷⁴

7. 3. 5 Podmínky přijatelnosti stížností

- musí být vyčerpány všechny vnitrostátní opravné prostředky
- stížnost musí být podána do šesti měsíců od konečného vnitrostátního rozhodnutí
- nesmí jít o anonymní stížnost
- překážka litispendence – musí jít o věc novou, která nebyla už Soudem projednána, nebo nebyla předložena k projednání jinému mezinárodnímu orgánu
- nepřijatelné jsou stížnosti zjevně nepodložené, neslučitelné s ustanovením Úmluvy nebo případně i ty, které zneužívají práva na stížnosti⁷⁵

⁷² PROUZOVÁ, A. *Evropský soud pro lidská práva : Organizace, pravomoci, řízení*. 1. vyd. Praha : Linde, 2004. s. 27-30

⁷³ POTOČNÝ, M, ONDŘEJ, J. *Mezinárodní právo veřejné : Zvláštní část*. 5. dopl. a přeprac. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006.

⁷⁴ PROUZOVÁ, A. *Evropský soud pro lidská práva : Organizace, pravomoci, řízení*. 1. vyd. Praha : Linde, 2004. s. 20-24

⁷⁵ PROUZOVÁ, A. *Evropský soud pro lidská práva : Organizace, pravomoci, řízení*. 1. vyd. Praha : Linde, 2004. s. 43-48

7. 3. 6 Soudci zpravodajové

Soudci zpravodajové jsou ustanovováni v sekcích, v senátech, výborech a ve Velkém senátu. Vykonávají svou funkci v řízení o individuální stížnosti, ale i v řízení o mezistátní stížnosti. Jsou pověřováni k vypracování zprávy o stížnosti.

Obdržel-li Soud stížnost, předseda sekce, ke které se stížnost přiděluje může v rámci své činnosti:

- požádat strany, aby mu ve stanovené lhůtě předložily informace týkající se skutkového stavu, dokumenty nebo jiné materiály, které považují za relevantní
- s vědomím, že předseda sekce může nařídit, aby byla věc předložena senátu, rozhodne, zda má být stížnost projednána senátem nebo výborem
-

Soudce zpravodaj se může též vyjádřit k předloženým materiálům stěžovatele, zda je stížnost přijatelná nebo má být vyškrtuta ze seznamu stížností.

Soudce zpravodaj předkládá návrhy, zprávy a další dokumenty, které mohou výboru, senátu nebo jeho předsedovi pomoci při plnění úkolů. Ve Velkém senátu může jeho předseda určit i více soudců zpravodajů, pokud se jedná o mezistátní stížnosti.⁷⁶

7. 3. 7 Vliv Soudu

Vliv Evropského soudu pro lidská práva na právní řády členských států Rady Evropy je pozitivní a vede k prohlubování ochrany lidských práv v Evropě.⁷⁷

7. 4 Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

Úmluva o ochraně lidských práva a základních svobod je nejdůležitější lidskoprávní úmluvou sjednanou v rámci Rady Evropy a základem regionální mezinárodněprávní ochrany lidských práv v Evropě. Byla podepsána v Římě dne 4. listopadu 1950. Československo bylo roku 1992 vůbec prvním státem střední a východní Evropy, který se stal stranou Úmluvy (úmluva byla ratifikována 18. března 1992)

⁷⁶ PROUZOVÁ, A. *Evropský soud pro lidská práva : Organizace, pravomoci, řízení*. 1. vyd. Praha : Linde, 2004. s. 25

⁷⁷ PROUZOVÁ, A. *Evropský soud pro lidská práva : Organizace, pravomoci, řízení*. 1. vyd. Praha : Linde, 2004. s. 61

7. 4. 1 Práva zaručená Úmluvou

- právo na život
- zákaz mučení
- zákaz otroctví a nucených prací
- právo na svobodu a osobní bezpečnost
- právo na spravedlivý proces
- uložení trestu jen na základě zákona
- právo na šetření soukromého a rodinného života
- svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání
- svoboda projevu
- svoboda shromažďovací a sdružovací
- právo uzavřít manželství
- právo na účinné právní opravné prostředky
- zákaz diskriminace
- odstoupení od závazků v případě ohrožení
- omezení politické činnosti cizinců
- zákaz zneužití práva
- omezení výkonu práv⁷⁸

7. 4. 2 Ochrana základních práv

Úmluva je výjimečná tím, že jako jedna z mála podobných dokumentů ustavila instituci, na kterou se mohou obracet občané signatářských států, jimž vnitrostátní orgány neposkytly ochranu, s individuálními stížnostmi – Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku.⁷⁹

⁷⁸ PROUZOVÁ, A. *Evropský soud pro lidská práva : Organizace, pravomoci, řízení*. 1. vyd. Praha : Linde, 2004. s. 65-69

⁷⁹ *Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod* [online]. 2005, poslední revize 2. 2. 2009 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/umluva_o_ochrane_lidskych_prav_a_zakladnich_svobod>.

Závěr

Za cíl své bakalářské práce jsem si vytyčila zjistit, jak je organizováno a jak funguje evropské soudnictví. Myslím si, že evropské soudnictví je dobře zorganizováno a soudy pracují efektivně. Projednávají jen ty případy, které jsou jim určeny, vycházejí vstříc členským státům.

Daří se jim naplňovat i očekávání veřejnosti. Dle mého názoru cítí každý – ať už je to právnická nebo fyzická osoba – určitou oporu v tom, že když neuspějí u vnitrostátního soudu svého státu, mají pořád možnost obrátit se na vyšší soudní instituce „do Evropy“.

Vrcholem pomyslné pyramidy evropského soudnictví je nesporně Evropský soudní dvůr, od kterého se prakticky celé právo Evropského společenství odvíjí.

Krok dobrým směrem bylo zřízení Soudu 1. stupně jako orgánu, který „odlehčuje“ Evropskému soudnímu dvoru.

Ve své práci jsem se zajímala i o organizace Mezinárodního soudního dvora, Mezinárodního trestního soudu a Evropského soudu pro lidská práva. I když ve své podstatě nemají s EU nic společného.

Např. Mezinárodní soudní dvůr je hlavním soudním orgánem Organizace spojených národů, Evropský soud pro lidská práva byl zřízen k projednávání porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Mezinárodní trestní soud vznikl jako reakce zkušenosti s fungováním ad hoc tribunálů, jakými jsou Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii nebo Mezinárodní tribunál pro Rwandu.

V praxi se ukázalo, že všechny zde uvedené soudy jsou nezbytné. Mě ale svou „potřebností“ nejvíce oslovil Evropský soud pro lidská práva a jemu předcházející Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Jak již bylo řečeno v mé práci, Úmluva je nejdůležitějším dokumentem v oblasti lidských práv a také základem mezinárodní ochrany těchto práv v Evropě.

Každý člověk má nárok na svá práva a na jejich uplatnění v běžném životě.

Seznam použité literatury

Literární zdroje

1. EVROPSKÁ KOMISE. *ABC práva Evropských společenství*. 1. vyd. Praha : Informační centrum Evropské unie, 2001. 116 s. ISBN 80-238-7448-9.
2. EVROPSKÁ KOMISE. *Jak funguje Evropská unie : Průvodce občana institucemi EU*. Lucemburk : Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004. 46 s. ISBN 92-894-6364-3.
3. FRIČ, P., et al. *Česká soda v Evropské unii : Scénáře strategického chování ČR v EU*. 1. vyd. Praha : G plus G, 2004. 158 s. ISBN 80-86103-74-9
4. *Charta Organizace spojených národů a Statut Mezinárodního soudního dvora*. Ostrava : Aries, 1993. 104 s.
5. JANKŮ, M. *Evropská unie : právní systém Evropských společenství*. 1. vyd. Praha : Computer Press, 2002. 163 s. ISBN 80-7226-806-6.
6. KAVĚNA, Martin. *Mezinárodní trestní soud : právní základ, činnost a varianty ratifikace v ČR*. Praha : Parlamentní institut, 2007. 20 s.
7. KLÍMA, K. *Ústavní právo*. 2. rozš. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. 824 s. ISBN 80-86473-90-2.
8. OUTLÁ, V., HAMERNÍK, P. *Praktikum práva Evropské unie*. 1. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. 287 s. ISBN 80-86898-10-5.
9. PIKNA, B. *Evropské právo se zaměřením na justici a vnitřní věci*. 1. vyd. Praha: Vydavatelství PA, 2000. 250 s. ISBN 80-7251-039-8.
10. PÍTROVÁ, L, POMAHAČ, R. *Průvodce judikaturou evropského soudního dvora 3. díl*. 1. vyd. Praha : Linde, 2005. 302 s. ISBN 80-7201-550-8.
11. PÍTROVÁ, L, POMAHAČ, R. *Průvodce judikaturou evropského soudního dvora 4. díl*. 1. vyd. Praha : Linde, 2006. 303 s. ISBN 80-7201-550-8.
12. POMAHAČ, R. *Evropské právo*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2003. 203 s. ISBN 80-246-0576-7.
13. POTOČNÝ, M, ONDŘEJ, J. *Mezinárodní právo veřejné : Zvláštní část*. 5. dopl. a přeprac. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006. 511 s. ISBN 80-7179-536-4.
14. PROUZOVÁ, A. *Evropský soud pro lidská práva : Organizace, pravomoci, řízení*. 1. vyd. Praha : Linde, 2004. 192 s. ISBN 80-7201-500-1.
15. REJMAN, L. *Slovník cizích slov*. 2. dopl. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1971. 416 s.

16. STEHLÍK, V. *Řízení o předběžné otázce v komunitárním právu*. 1. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého, 2006. 184 s. ISBN 80-244-1370-1.
17. SVOBODA, P. *Úvod do evropského práva*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2004. 256 s. ISBN 801-7179-857-6.
18. SVOBODA, P. *Úvod do evropského práva*. 2. pods. přeprac. vyd. Praha : C. H. Beck, 2007. 296 s. ISBN 978-80-7179-621-3.
19. ŠIMÍČEK, V., et al. *Role nejvyšších soudů v evropských ústavních systémech : čas pro změnu?*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2007. 245 s. ISBN 978-80-210-4262-9.
20. ŠTURMA, P. *Mezinárodní trestní soud a stíhání zločinců podle mezinárodního práva*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2002. 312 s. ISBN 80-246-0305-5.
21. TÝČ , V., et al. *Soudnictví v institucionální struktuře EU*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2006. 77 s. ISBN 80-210-3968-X.
22. TÝČ, V. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 4. aktualiz. vyd. Praha : Linde, 2004. 306 s. ISBN 80-7201-478-1.
23. VĚRNÝ, A., DAUSES, M. A. *Evropské právo se zaměřením na rozhodovací praxi Evropského soudního dvora*. 1. vyd. Praha : Ústav mezinárodních vztahů, 1998. 447 s. ISBN 80-85864-41-X.
24. ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Organizace justičního systému*. 1. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. 396 s. ISBN 978-80-7380-044-4.

Elektronické zdroje

1. *Evropský soudní dvůr* [online]. 2008, poslední revize leden 2009 [cit. 2009-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/101/sekce/zakladni-informace/>>
2. *Judikatura ESD* [online]. 2000, poslední revize 29. 5. 2005 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://pravo.wz.cz/evr/data/rozhodnuti.rtf>>.
3. *Mezinárodní trestní soud*. [online]. 2005 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=832>>.
4. *Soud pro veřejnou službu* [online]. 2000, poslední revize 19. 5 2004 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://curia.europa.eu/cs/instit/presentationfr/tfp.htm>>.
5. *Soud pro veřejnou službu* [online]. 2005, poslední revize leden 2009 [cit. 2009-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/103/sekce/soud-pro-verejnou-sluzbu>>.

6. *Soudní dvůr evropských společenství* [online]. 2002, poslední revize 19. 5 2004 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <http://curia.europa.eu/cs/instit/presentationfr/index_cje.htm>.
7. *Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod* [online]. 2005, poslední revize 2. 2. 2009 [cit. 2009-03-10]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/umluva_o_ochrane_lidskych_prav_a_zakladnich_svobod>.

Seznam vysvětlivek

ad hoc – pro tento případ, k tomuto účelu

aplikace – použití

agenda – pracovní náplň úřadů

cyklický – pravidelně se opakující

dikce – způsob vyjadřování

ES – Evropská společenství

ESUO – Evropské společenství uhlí a oceli

exekutiva – výkonná moc

fixní – pevný, stálý

fundamentální – základní, hlavní, podstatný

genocida – hromadné vyhlazení národa

integrace – sjednocení

interpretace – výklad, objasnění

jurisdikce – výkon soudní pravomoci, oblast pravomocí příslušející soudním orgánům

kauza – právní případ

kolegium – shromáždění, sbor

kontinuita - společenství

kvórum – ústavním zákonem určený počet účastníků sněmovního zasedání, který je nezbytně nutný k platnosti jednání a přijatých usnesení

legislativa – zákonodárství

merit – věcným týkající se určité věci samé, týkající se obsahu něčeho, podstatný, zásadní

meritum – podstata vlastního obsahu věci, jádro věci

modifikace – změna, pozměnění, úprava

prima facie – na první pohled, zřejmé

SES – Smlouva o Evropském společenství

simultánní – současný, soudobý

tribunál – soud, sbor soudců

vágnost – neurčitý, nejistý, nepřesný, nejasný

ABSTRAKT

JIRÁSKOVÁ, V. *Organizace evropského soudnictví : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. 52 s. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Petra Černíková.

Klíčová slova: soud, Evropská společnost, soudnictví, právo, lidská práva.

Práce řeší, jak fungují národní a evropské soudy a jaké jsou vztahy mezi nimi navzájem. Např. vztah Evropského soudního dvora se Soudem 1. stupně navzájem. Protože jen dobře fungující justice je základem dobře fungujícího státu. Do jiných mezinárodních soudů jsem zahrnula Mezinárodní trestní soud, Mezinárodní soudní dvůr a Evropský soud pro lidská práva. V práci se také zmiňuji o organizační úpravě de lege ferenda a de lege lata. Práce mimo jiné pojednává i o Soudu pro veřejnou službu. Neopomenutelnou částí je také princip organizace soudnictví v judikatuře ESD. Téma evropského soudnictví je hodně obsaženo v psané literatuře – v naší i cizojazyčné. Aktuální zprávy o evropském soudnictví najdeme na internetových stránkách.

ABSTRACT

JIRÁSKOVÁ, V. *Organization of European judiciary : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2009. 52 s.
Supervisor: Mgr. Petra Černíková.

Key words: court, the European Communities, the judiciary, law, human rights

The thesis deals with functioning of national and European courts and their mutual relations, for example relation between the European Court of Justice and a Court of First Instance. Because only a due administration of justice is a base for an efficacious functioning of a state. Among other international courts I included the International Criminal Court, the International Court of Justice and the European Court of Human Rights. In the thesis I also mention organizational measures of *de lege ferenda* and *de lege lata*. The thesis discourses the Civil Service Tribunal as well. An essential part represents an organizational principle of justice within ECJ practise. The issue of European justice is frequently included in literature, both Czech and foreign. Current news on European justice are to be found on internet sites.